OBICEIURI ȘI TRADIȚII ALE RROMILOR

După cum rezultă și din analiza evoluției comunităților de rromi pe parcursul istoriei, există o serie de elemente care permit diferențierea acestora de restul populației.

Încă din perioada medievală una dintre diferențele cele mai izbitoare ale celor două stiluri de viață, cel al populației majoritare și cel al rromilor, este legată de nomadismul celei mai mari părți a rromilor. Dacă pentru țăranii beneficiari ai meșteșugurilor practicate de rromi elementele principale ale sistemului de valori se concentrau în jurul pământului și stabilității, în cazul rromilor avem de-a face cu prioritarea drumului, a libertății de mișcare și ~~de timp~~ a independenței. În timp, din acest punct de vedere, cele două moduri de existență s-au apropiat similar prin sedentarizarea, practic completă a rromilor din România finalizată de regimul comunist.

Modul de locuire al rromilor a fost influențat mult timp de memoria și tradiția nomadismului, inclusiv în cazul unei mari părți a rromilor sedentarizați. Corturile și tradiționalele corturi cu caviliță s-au transformat frecvent în case mici, lipsite de confort și situate la marginile localităților.

Comunitatea însăși este o familie extinsă, bazată pe trei tipuri de rudenie:

- sangvină - amare rat (sângele nostru)
- prin alianță - amare rromnipa (ruda noastră)
- prin afinitate - amare rromnipa (rudele noastre)

Modelul educațional în familia tradițională a rromilor se bazează pe valorizarea experienței și a intuiției, dar și pe responsabilitatea individului în raport cu ceilalți - răspunderea colectivă - și pe educarea sentimentului rușinii - latava, care intervine în cazul în care nu se respectă normele general acceptate. Răspunderea colectivă al întrajutorarea, completate de sentimentul fratern reciproc, sunt elemente de bază ale conceptului de phralipen (frăție), esență a societății tradiționale a rromilor. Codul politeții rituale include moduri de adresare, în cadrul cărora afecțiunea se dovedește prin adresări de tipul: murro phral (fratele meu) sau murri phenkora meaf. Această tradiție are valoarea unei reguli de viață, în centrul căreia se află trei concepte esențiale:

- phralipen - fraternitate, ajutor reciproc și împărtășire a unui destin comun